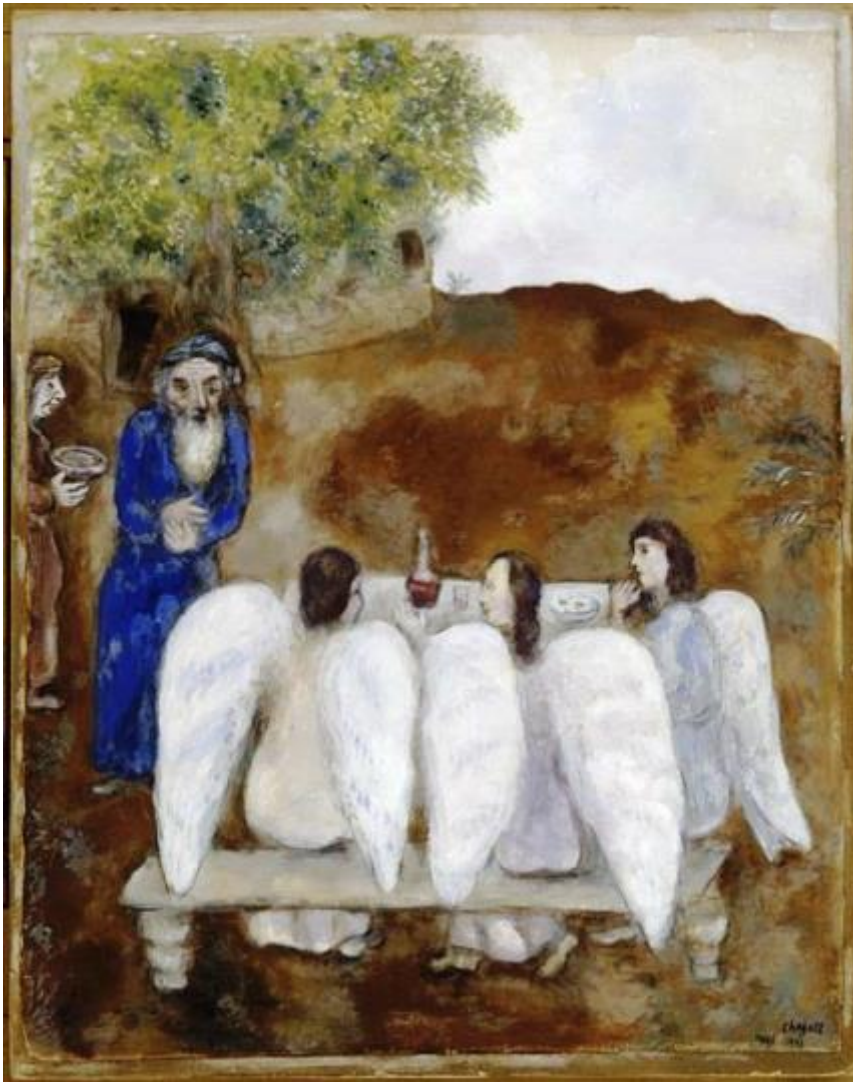

Parasha Lech Lecha

door Rob Cassuto

Bereshiet/Genesis 12-18
Het leven als curriculum

Avrahams beproevingen

Als de Tora het verhaal van de schepping heeft verteld en het verhaal van Noach en de zondvloed, verlaat het geschrift de sfeer van mythen en sagen. Het boek Genesis/Bereshiet betreedt de voorgeschiedenis van het volk van Israël . Het verhaal zoomt in op een specifiek individu, dat nauwkeurig wordt gevolgd in zijn persoonlijke en spirituele ontwikkeling gedurende de vele wederwaardigheden van zijn leven, Avram,

later omgenoemd tot Avraham.

Avraham staat aan een puur begin. Er waren nog geen geschriften, nog geen commentaren op geschriften en commentaren op commentaren op geschriften. Er was nog geen baaierd van wettische voorschriften of een Halacha, joodse wet. Avraham was geen wetgever als Mozes, geen profeet. Hij was niet missionair bezig en wilde niet bekeren en leverde geen strijd met de belijders van andere goden en riten om hem heen. Zijn betekenis voor later ligt vooral in een exemplarisch leven in een complexe wereld, waarin hij geslingerd werd tussen de eisen van een aards leven en de intriges van dit ondermaanse enerzijds en de opdrachten en eisen vanuit de transcendentale wereld, zoals die zich in zijn innerlijk wilden onthullen, anderzijds. Als zodanig geeft hij tot nu generaties na hem herkenning en inspiratie.

De jonge Avram was mogelijk aanvankelijk geen uitzonderlijk hoogverheven man. De Tora geeft vooraf geen bijzonderheden over hem, zoals bij Noach, van wie wordt gezegd, dat hij een rechtschapen man was. Hij kon en kan iedereen zijn. Hij was geen uitzonderlijk hoogverheven man, totdat de roep "Lech lecha!" hem opriep dat te zijn en dat waar te maken. Zijn leven is iconisch geworden voor een leven, waarin de beproevingen, die ons onvermijdelijk toevallen, met sterk geloof en standvastige liefde, overkomen kunnen worden. Zo is hij de grootvader geworden van drie wereldreligies.

De Mishna zegt, dat het leven van Avraham getekend werd door tien beproevingen.

"Met tien beproevingen werd onze vader Avraham, hem zij de vrede, beproefd en hij doorstond ze allen, om ons te tonen hoe groot de liefde was van onze vader Avraham, hem zij de vrede" (Pirké Avot 5:3). Welke beproevingen dat waren noemt de Mishna niet.

Sommige oude wijzen zoals Rashi noemen als eerste twee beproevingen de vlucht in het ondergrondse van de jonge Avram voor koning Nimrod en de wonderbaarlijk overleefde verbranding verordend door deze legendarische koning. Deze verhalen staan niet in de Tora en behoren tot de volksverhalen van de midrash. Rambam (Mozes Maimonides) beperkt zich tot de Tora en komt tot deze tien beproevingen, waarvan de eerste zes in deze parasha voorkomen:

1) Avraham's afscheid van zijn familie en thuisland.

- 2) De hongersnood die hij in Kena'an aantrof.
- 3) De trek naar Egypte en de ontvoering daar van Sara.
- 4) De oorlog met de vier koningen, die Avrams neef Lot hadden meegenomen.
- 5) Zijn verbintenis met Hagar als gevolg van de durende onvruchtbaarheid van Sara.
- 6) Het gebod tot besnijdenis.
- 7) Avimelech's ontvoering van Sara.
- 8) De verdrijving van Hagar.
- 9) De verdrijving tegen zijn zin van Ishmaël.
- 10) De binding (*akeda*) van Jitschak op het altaar.

Het leven als curriculum

Dit zicht op het leven van Avraham brengt ons op de visie op het leven als een reeks beproevingen, die ons gewild, maar meestal ongewild in een uitdagende of moeilijke of zelfs heel pijnlijke situatie plaatsen, waarin desondanks de kans wordt geboden die situatie op te vatten als een gelegenheid om te leren. Het leven is een ontwikkelingsweg, waarop we telkens worden uitgedaagd om onze persoonlijkheid te verbeteren en te verfijnen in de richting van meer balans en harmonie. Want het gaat er uiteindelijk om om dichterbij te komen bij de diepere zin van ons bestaan, zodat onze essentie meer naar buiten kan komen en ons licht meer onbelemmerd kan stralen. Dit is ongeveer de visie van de oude deugdenleer en ontwikkelingsweg, die de Moessar (plm. ethische aanwijzing) wordt genoemd 1). De Moessar zet de diepere essentie van ons – de ziel – centraal en ziet het licht van de ziel als versluierd door de onharmonische karaktertrekken. De onbalans in die karaktertrekken (*soul traits, midot*) houdt ons gevangen in een wereld van misverstand, ongeluk en egoïsme. De Moessar biedt een spiritueel pad van bewustwording en stapsgewijze individuele oefening - gebaseerd op eeuwenoude Joodse wijsheid - om de karaktertrekken te leren kennen en om te buigen naar een grotere harmonie, waardoor ze ons niet meer beheersen, maar wij een meesterschap ontwikkelen over wie we willen zijn. Zo gezien is het leven een curriculum, waarin ons voortdurend 'lesmateriaal' wordt voorgeschoteld. In de Moessar is een reeks van karaktertrekken expliciet benoemd en is een methodiek beschikbaar om in de praktijk van het

leven aan de slag te gaan. Uiteindelijk gaat het niet om persoonlijk geluk an sich, maar om dichterbij God te komen. Voor wie dit te vroom klinkt: om dichterbij te komen bij de realisering van de werkelijke zin van jouw bestaan in de complexe contingentie van deze kosmos.

Een karaktertrek, die de rabbijnen in Avraham bij uitstek zien belichaamd in het doorstaan van zijn beproevingen is *'chesed'*, in het Engels meestal vertaald als *'loving kindness'*, neerkomend op *'welwillend, van harte en metterdaad omzien naar de ander'*, het archaische Nederlandse woord *'goedertierenheid'* is wel geopperd. In het commentaar op de volgende parasha Wajera zullen we verder ingaan op een voorbeeld van *chesed* van Avraham.

Moessar, een Joods spiritueel pad

Zo bieden Tora en Tanach vele aanknopingspunten voor de uitwerking in en de praktijk van Moessar.

Moessar – een praxis door de eeuwen heen doorgegeven en verder ontwikkeld en tot bloei gekomen in de negentiende eeuw – was door de het grote verlies aan leraren en hun kennis in de Tweede Wereldoorlog letterlijk bijna uitgestorven. In de laatste twee decennia is deze traditie herontdekt. Het is de verdienste van een leraar als de Canadese Alan Morinis, dat Moessar niet alleen is herontdekt maar ook voor een groter publiek toegankelijk is gemaakt.

Zondag 26 oktober was hij aanwezig als inleider en leraar bij de eerste Moessar Kalla (seminar) in Nederland, waar ook de vertaling van zijn bekendste boek *'Everyday Holiness'* [2\)](#) werd gepresenteerd als *'Het Heilige in het Alledaagse'* [3\)](#). Moessar biedt een vaak gemiste en welkome verdieping van de Joodse levenspraktijk en betekent een welkome spirituele aanvulling aan de rituele en formalistische kant van het Jodendom. Wie meer wil weten leze het boek en er is ook een Nederlandse Moessar werkgroep [4\)](#), met wie je contact kan opnemen en die Moessar groepen verzorgt.

1. Een korte inleiding in wat Moessar inhoudt is te lezen op mijn website, klik [hier](#).

2. Alan Morinis, *Everyday Holiness, The Jewish Spiritual Path of Mussar*, Trumpeter, Boston London, 2007
3. Alan Morinis, *Het Heilige in het Alledaagse*, Mastix Press, 2014
4. Contact Mussar Nederland henri.mussar@gmail.com

Nog een boek van Alan Morinis:

Alan Morinis, *Climbing Jacob's Ladder, One Man's Rediscovery of a Jewish Spiritual Tradition*, Broadway Books, New York, 2002

Rob Cassuto, <http://www.robassuto.com>
